

occludantur. In utroque latere sint fenestellae, quibus ferreae laminae angustis foraminibus pertusae, firmiter adhaereant. Quae hodie sunt crates lignae seu largis foraminibus interpunctae, vel reformentur ut supra, vel interius cooperiantur tela metallica. Super illas, a parte poenitentis, oportet aliquam apponere Crucifixi, vel Bñae Virginis imaginem ad pios affectus in illius corde excitandos; intus vero, ex parte confessarii, locus in quo scheda casuum reservatorum, et stola violacea servantur. (S. Car. Bor. Ibid.). »

VIII. — « Ecclesiae pars censetur et est sacristia, ideoque de ea etiam peculiaris cura habenda, ut nitida conservetur. Sit in loco eius conspicuo crucifixi imago; sit armarium in quo servantur libri praescripti, Missalia scilicet, Rituale Romanum, et kalendarium dioecesanum. In alio armario, sera et clave munito, vel si in eodem quo libri, decenter et separatim omnino, custodiantur calices, pyxides, aliaque diurno servitio necessaria. Tabella etiam affigenda est ex iuris praecepto (Innoc. XIII Const. *Nuper*, 23 Nov. 1697), in qua leguntur onera missarum, et elenchus aliarum functionum statis diebus celebrandarum. Fiat quoque fossa sat profunda et ampla, quae, excepto fundo, undique opere lateritio vestita sit, operculo lapideo vel ligneo tuto claudenda, atque ita disposita, ut aqua, qua lavantur purificatoria, corporalia, pallae, manus quae tetigerint quidquid a solis sacerdotibus tangi possit, alio non decurrat, sed illic sistat, et humo absorbeatur.

IX. — « Permittimus, ut in sacristiis, praesertim amplioribus, sedes quaedam confessionalis, crate tamen instructa et commode aptata collocetur, quae audiendis confessionibus surdorum, senum et infirma valetudine laborantium inserviat. »

X. — « Non possumus non impense monere ecclesiarum rectores, ut diebus ac noctibus sit eis fidelissima cura sacristiae, prout, in officium ostiariorum electi, moniti fuerunt, et sponderunt. Quae igitur ceu vigiles domus Dei custodes ab ipsa ecclesia removere non dubitant, eadem quoque a sacristia arceri procurent. Vigilent, ut ibidem, quantum negotia necessaria et ministrorum officia patiuntur, religiosum servetur silentium: unde conventus et confabulationes inservientium, nugasque puerorum, qui, deficientibus clericis, ad ministeria quaedam admittuntur, minime tolerabunt, et quoad fieri poterit, praepedient ne populus per sacristiam indiscriminatim adire ecclesiam assuescat, nec ibi morentur qui ad illius ministerium non pertinent. »

XI. — « Parochi fideles edoceant quomodo ecclesiam ingredi et in ea potissimum se gerere debeant, scilicet — sit in ecclesiis humilis et devotus ingressus, sit in eis quieta conversatio, Deo grata, inspicientibus placita, quae considerantes non solum instruat sed aedificet. — (B. Greg. X, cap. Decet. *De immunit. eccles.*) Sacerdotes imprimis sancta sua conversatione, summaque reverentia fidelium pietatem, devotionem et fidem excitent. Absit a domo Dei quidquid irreverentiam prae se ferre, ac loci sanctitatem offendere possit. Prohibeant ne mendici per ecclesiam vagentur eleemosynam postulantes (S. Pius V, Cons. *Cum primum*. Clem. XI, 11 Jul. 1703); ne fiant cachinni, colloquia, strepitus, ne canes introducantur, ne inservientes contra honorem aut loco sancto, maxime autem SSmo Sacramento, aut fidelibus debitum delinquant, et ne quid quod ecclesiae sanctitatem dedecet, in ipsa inducant. Uno verbo, omnia quae non modo pietatem

et religionem laedunt, sed proxime ad eam non tendunt, vel loci dignitati repugnant, ab eo omnino reiciantur (Conc. Hiberit. can. 35. — Carthag. III). Frequenter igitur fideles alloquantur parochi, atque reverentiam templo Dei exhibendam eis inculcent: mulieribus praesertim insinuent, qua modestia ac decentia, velato capite, iuxta Apostoli monitum (I. Cor. XI, 13), et ecclesiasticas praescriptiones domum Dei ingredi, in eaque versari debeant. »

XII. — « Meminerint sacerdotes verborum quae quotidie in altari pronuntiant: — Domine, dilexi decorem domus tuae, et locum habitationis gloriae tuae (Ps. xxv, 8), et quod ore proferunt, operibus comprobent. Nec existiment se officio suo iam satisfecisse, si curae inservientium omnia relinquunt, eos tantum moventes; sed ut de Nepotiano dicit S. Hieronymus, ipsi sint solliciti, si niteat altare, si parietes absque fuligine, si pavimenta tersa, si sacrarium mundum, si vasa sint luculenta (Epitaph. Nepotiani). Quae cura sit continua, nec ad solas maiores ecclesiae solemnitates restricta. Ceterum laudabile opus praestabunt fideles si curae huius et ipsi participes fuerint. Hortentur etiam, et exemplum, pro viribus, praebeant sacerdotes, ut religiosa largitate ad decorem templi concurrant, his praesertim temporibus, cum suis bonis expoliatas vident ecclesias, quibus antea ad fabricae conservationem et cultus divini splendorem utebantur. Filii, filiaeque Israël, ad faciendum opus tabernaculi, vestesque sacras, et omnem cultum componendum, mente promptissima ac devota, armillas suas, inaures, annulos, et dextrariola, vasa aurea, purpuram, byssum et lapides pretiosos Domino obtulerunt (Exod. xxxv, 21 et seq.). »

XIII. — « Ecclesia violatur et polluitur, ideoque

sacrosanctum Missae sacrificium aliaeque ecclesiasticae functiones in ipsa celebrari nequeunt, nisi prius reconcilietur (De consecr. dist. I, c. 2): 1. — Quando in ea sanguis humanus in notabili quantitate per voluntariam, iniuriosam, et graviter peccaminosam actionem effunditur. (Cap. *Sicut* 11. *Nullus* 14. *Ecclesiam* 27. *Ecclesiam* 28. De consecr. dist. I, cap. *Ecclesia* 10. De consecr. Eccles.); 2. — Quando in ea patratum homicidium voluntarium et iniuriosum, etsi sanguis non effundatur. (Cap. *Si Ecclesia*. De Consecr. eccles. cap. unic. De eodem tit. in 6); 3. — Quando humanum semen criminoze, voluntarie et notorie in ipsa effunditur (Cap. *Si motum* 19, dist. 5. De consecr. eccles. cap. *Proposuisti* 3. De consecr.); 4. — Quando in ea sepelitur excommunicatus vitandus, aut notorius clerici percussor, aut infidelis, aut in duello occisus (C. *Ecclesiis* 2, dist. 1. De consecr. cap. *Si ecclesiam unic*. De consecr. eccles. in 6.º C. *Sacris* 12. De sepult. cap. *Consuluisti* 7. De consecr. eccles.) Praeter hos casus in iure expressos, etsi per sacrilegum facinus detestanda Ecclesiae inferatur iniuria, minime tamen ita violata censetur, ut nequeant sacrae peragi functiones, nisi prius reconcilietur. Ad cautelam tamen reconciliari debet, si inservierit stationibus militaribus (S. R. C. 27 Febr. 1847). Reconciliatio, si consecrata fuerit ecclesia, ab Episcopo facienda est, non vero a simplici sacerdote, nisi ex Romani Pontificis expressa delegatione (Cap. *Aqua* 9. De consecr. eccles. S. R. C. 19 Maii 1607): si autem benedicta tantum fuerit, fieri potest a sacerdote ab Episcopo delegato (Rit. Rom. S. R. C. 9 Febr. 1608), et si urgeat, etiam sine delegatione (Cap. *Si ecclesia* 10. De consecr. eccles. Bened. XIV. De Syn. dioec. lib. XIII, cap. 15, n. 2). »

XIV. — « Oratoria, ad quae per viam seu aream publicam, sive directe, sive indirecte accessus patet publica sunt, et privilegiis omnibus, quibus publica donantur, frui possunt, atque ad illa pertinent leges de ecclesiis condendis, conservandis, et instaurandis; ideoque neque aedificari, nec benedici, nec dirui, nec ad profanos usus converti possunt, nisi ex Episcopi licentia. (Cap. 51 De regulis iuris in 6°). Omnia itaque quae de ecclesiis dicta sunt, de oratoriis publicis intelligantur etiam, et parochi ea frequenter visitent, praesertim cum proximus sit dies, in qua functionem aliquam ibi celebrari oporteat, ut constet an omnia rite habeantur, et vel oportune ordinentur, vel functio solemnis, imo et Missa lecta omittatur, si indecorus inveniatur locus. »

XV. — « In privatis oratoriis domorum, sine Apostolicae Sedis facultate, Missa celebrari nequit (Conc. Trid. sess. xxii. Decret. *De observ. et evit. in Missae sacrif.* Bened. XIV Const. *Magno* ad Episc. Polon.), omnesque servandae sunt conditiones in Pontificiis litteris pro eorum erectione statutae. Visitationi Ordinarii subiacent pro eorum approbatione, et quoties indultarii aliam domum incolere instituant, vel de una in aliam domus cellam transferri velint oratorium, ut scire possit, an omnia iuxta rubricas, et apostolicum indultum ordinata sint. (Vid. Ferraris verbo *oratorium* n. 26). Parochi itaque aliquando inquirant de his, et si quid corrigendum noverint, ad Episcopum referant. Haberi nequeunt oratoria, ubi res domesticae et profanae tranctantur, sed in cubiculo a domesticis usibus amoto. Nemo, qui Missae adest in privatis oratoriis, etiam indultariis praesentibus, Ecclesiae praecepto de ea audienda satisfacit, nisi ex illis sit, quibus in Brevi

Apostolico conceditur, ut satisfacere possint (S. Congr. Conc. 15 Jul. 1797). De hoc moneantur familiae a parochis, necnon de prohibitione excipiendi sacramenta Poenitentiae et Eucharistiae, nisi peculiari venia obtenta. (Bened. XIV Const. *Magno* ad Episc. Polon. n. 15). »

TITULUS X.

DE SACRA ET ECCLESIASTICA SUPELLECTILI.

Habitaculum Dei vivi ut decenter exornemus sacra Scriptura nos commonet (Ps. xxv). Dignus quippe est Deus noster accipere gloriam et honorem et virtutem (Apoc. iv, 11), ut ei, per quem omnia facta sunt, serviant etiam omnes creaturae, et ad augendam divini cultus dignitatem omnia conspirent. Ipsemet Deus in priori foedere Moysi famulo suo manifestare dignatus est quidquid in tabernaculo, cuius exemplar ei monstravit, faciendum volebat, sacrificiorum ritus praescripsit, sacrorum vasorum numerum et materiam, sicut et vestium, quibus tum Summus Pontifex, tum sacerdotes, tum levitae in ministrando uti debuerint. Quod in umbra, hoc in veritate; unde ab initio, et sequentibus saeculis Ecclesia Catholica sapientissime ordinavit quidquid in offerenda divina Hostia, in sacramentis ministrandis, in omni cultu adhiberi debeat ab Episcopis, a sacerdotibus, et clericis divino ministerio mancipatis, ut per externa adminicula ad rerum divinarum meditationem altius elevemur, atque per visibilia religionis ac pietatis signa in invisibilium amorem rapiamur.

Ut ergo sanctissimae Ecclesiae leges ad unguem observentur in omnibus, quae ad Dei gloriam et di-

vini sacrificii honorem spectant, sequentia de sacra suppellectili monenda et statuenda decernimus:

I. — Omnis ecclesia instructa debet esse sacra suppellectili, quae numero ministrorum, ac sacris in ea celebrandis functionibus congrua sit et sufficiens. Prae omnibus autem vasa sacra, ornamenta, et quidquid in oblatione incruenti sacrificii, in Sacratissimae Eucharistiae expositione, et in sacramentorum administratione adhiberi debet, eiusmodi sint oportet, ut divinorum mysteriorum maiestatem commendent, animisque fidelium ingerant aestimationem et reverentiam.

II. — Quum inter vasa mystica illa sint prima, quae ad offerendum et consecrandum panem vitae aeternae et calicem salutis perpetuae requiruntur, tenore Missalis romani et Sac. Rit. Congregationis decretorum declaratur, calices, ad quos omnino patena quoque pertinet, debere esse aureos, vel argentos, aut saltem eorum cuppam et patenas ex argento intus deaurato (*Missal Rom. rit. celebr. Miss. 1, n. 1. De defectib. in Miss. tit. x, n. 1*). Alia quaecumque materia in cuppa vetita est (S. R. C. 20 Mart. 1875), etsi reliquae partes ex alio solido metallo conficiantur.

III. — Ab Episcopo consecrari debent antequam ad sacrosanctum sacrificium celebrandum adhibeantur; iterumque requiritur consecratio, quando de novo inaurantur (Id. 14 Iul. 1845), vel quando effracta, aut a pede rescissa est cuppa, nisi sit tornatilis; sed abusus est, minime tolerandus, ut quoties vasa sacra artificis opera indigeant, prius quam ei tradantur, per sacerdotem ictu manus vel instrumenti despiciantur, ut consecrationem amisisse, et iam non sacra esse censeantur (Id. 20 April. 1822).

IV. — Eadem decoris ratio postulat, ut pyxis seu

ciborium quoque sit aureum vel argenteum, sed at-tenta ecclesiarum paupertate, et impiorum hominum avaritia, quae non reformidat sacra vasa profanare et furari, permittimus, ut ex alio metallo sit intus deaurato, nunquam vero ex fragili materia. (Id. 31 Aug. 1867, Rit. rom. *De Ss. Euchar. sacram.*). Praeter pyxidem in qua Sanctissimum Sacramentum asservatur, alia sit parva, et ex eodem metallo, ad ipsum infirmis ministrandum. Ostensorium, quo maior sacra Hostia publice exponitur, habeat lunulam ex auro vel argento inaurato confectam. Illud vero, ob praedictas rationes, nihil obstat quin ex aere, aut stamno, aut metallo albo efformetur. In eius summitate crux visibilis ex praeccepto requiritur S. R. C. 11 Sept. 1847).

V. — Pyxis, ostensorium et lunula consecratione non indigent, sed benedictione tantum, quae fieri potest ab habente facultatem sacra suppellectilia benedicendi.

VI. — Omnibus in memoriam revocare debemus, nemini in sacris non constituto, minus vero non clerico, licere, extra casum necessitatis, aut nisi mediante velo, tangere aut deferre vasa sacra, quae immediate attingunt Sacram Eucharistiam (S. R. C. 24 Sept. 1626), et similiter dicendum est de corporali, palla et purificatorio, postquam in celebratione adhibiti fuere.

VII. — Sacra paramenta, vestes nempe sacerdotales et leviticae, etsi non pretiosa, uti certissime oportet, et dolendum quam maxime est fieri non posse ob ecclesiarum paupertatem, non sint lacera, aut scissa, sed integra et decenter munda et pulchra. (*Rubr. Missal. Rom.*). Curent summopere parochi et ecclesiarum rectores, ut pulchriora habeantur saltem pro

solemnitatibus maioribus. Etsi enim Ecclesiae Aeterni Regis filiae decus et gloria sit ab intus, placuit tamen coelesti sponso, qui ipsam dilexit, et tradidit semetipsum pro ea (Ephes. v, 25), ut adsit ceu regina a dextris suis in vestitu deaurato circumdata varietate (Ps. XLIV, 10).

VIII. — In omnibus sint liturgicis praescriptionibus respondentia, quoad formam, materiam et colorem. Ad primam quod attinet, nihil absque Sedis Apostolicae venia innovare licet, uti approbante Summo Pontifice edixit Sacra Rit. Congregatio (21 Aug. 1863). Quoad materiam vero, prohibitum est ea confici ex tela linea, vel ex gossipio, vel lana, quamvis coloribus praescriptis tincta vel imbuta (Id. 23 Sep. 1837. — 28 Jul. 1881) sed ex pannis sericis, vel argenteis, aliisque iuxta probatam consuetudinem, cuius vi tolerantur etiam ex vero auro confectae (28 April. 1866).

IX. — Quae de colore paramentorum, tum generalibus rubricis (Rub. Missal. tit. XVIII) tum variis Sacrae Rit. Congregationis decretis sancita sunt, adamussim observentur. Paramentis albi, rubri, violacei, viridis, et nigri coloris ecclesiae omnes instructae sint. Cumque eadem Sacra Congregatio iterato edixerit, minime continuari posse usum illarum ecclesiarum, quae pro coloribus liturgicis, nigro excepto, adhibent paramenta flavi coloris, vel mixtis diversi coloris floribus; sacra indumenta conficiantur ex panno seu textili unius coloris, vel saltem unus color in fundo ita praedominetur, ut facile primarius dignoscatur, et paramenta unius potius quam alterius coloris dici possint (S. R. C. in Vicen. 19 Mart. 1829. In Marsor. 7 April. 1832. — 29 Mart. 1851). Tolerari autem possunt pro tribus coloribus albo, rubro, et viridi quae

revera ex auro sint confecta (S. R. C. 28 April. 1866). Caerulei coloris nequeunt adhiberi, nisi ex privilegio apostolico in Missis Immaculatae Conceptionis Bñae Virginis Mariae (12 Nov. 1831. — 16 Mart. 1833. — 23 Febr. 1839. — 26 Mart. 1859).

X. — Prout in altari ad Sacrum pro defunctis faciendum parato, sic etiam in paramentis nigri coloris, cruces albae, vel mortis imagines, et multo minus ethnicorum signa nullo modo appareant (Caerem. Episc. lib. II, cap. 11, n. 1). Stemmata gentilitia dominantis licet, sed minus decet, apponere in sacris indumentis (S. R. C. 7 Dec. 1844).

XI. — Bursa corporalium crucem habeat in parte superiori: manipulus et stola tres, in medio scilicet, et in extremitatibus, cumque in quamplurimis desiderentur, praecipimus ut quam primum imponantur. Velum debet esse sericum (Rubr. Miss. tit. I, n. 1) et coloris paramentorum, et tam longe lateque patens, ut calicem ex omni parte tegat, cum sacerdos ad altare procedens calicem velo undique coopertum deferre debeat.

XII. — Velum humerale a subdiacono in Missa solemnem adhibendum, coloris sit Missae convenientis; illud vero celebrantis in expositione SSñi Sacramenti, vel in benedictione cum ipso danda, numquam nisi coloris albi sit, qua etiam ratione oportet ut conficiantur vela ciborii, et baldachinum pro deferendo venerabili Sacramento. (Caerem. Ep. lib. I, cap. 14, n. 1. Rit. Rom. *De Sacram. Euchar.* S. R. C. 9 Jul. 1678 in Taggen.).

XIII. — Ut porro quod iam ab Ecclesiae primordiis de reliquis indumentis sacris, et divini sacrificii suppellectili traditum est, pie custodiatur seu restituatur,

ex generalis Sac. Rit. Congregationis decreto statuimus, ut amictus, albae, corporalia, pallae, purificatoria et altarium tobaleae ex lino aut cannabe conficiantur, non autem ex alia quacumque materia, etsi haec munditia, nitore ac soliditate lino aut cannabem exaequet vel superet, pauperibus tantum ecclesiis permitimus, ut si quae ex gossipio habentur, adhiberi possint, sed tantum donec consumantur, quod minime volumus intelligi de corporalibus, pallis, et purificatoriis (Id. Decret. Gen. 18 Maii 1819).

XIV. — Eadem traditionis continuae, et mysticae significationis ratio exigit, ut etiam superpellicea et rocheta, necnon mappa ad dispensationem sacrae Communionis destinata, ex lino aut cannabe, quantum fieri possit, conficiantur, seclis aliis telis cuiuscumque generis, quae vel materiae vilis sunt, vel profanum ornatum redolent. Tam in his, quam in ceteris ecclesiasticis indumentis nil leve, nil molle, quod ad cogitationes profanas intuentium mentem perducere queat, in signis et figuris apparere debet. Signum crucis amictui in medio insuendum de praecepto est (Missal. Rom. rit. celebr. Miss. 1, 3). Ad exornandas albas, reticulata texta minime requiruntur de praecepto; si vero adhibeantur, rubrum vel alterius coloris supponere fundum nullo modo licet (S. R. C. in una ord. S. Ioann. de Deo, 17 Aug. 1833).

XV. — Cingula sint reticulae lineae seu cannabinae et albi coloris; possunt tamen esse serica vel lanæ, et coloris paramentorum, sed congruentius lineae et albae. Quoniam vero per cingulum significantur funes, et flagella quibus Christus Dominus et ligatus et caesus fuit, reprobamus ea cingula, quae non ex funiculis, sed ex panno plus minusve ornato confecta, zonam

sive fasciam muliebrem potius quam verum cingulum referunt, ideoque omnino abolenda atque usu exempta declaramus.

XVI. — Indumenta sacra lacera et usu trita, quae instaurari nequeunt, nec in aliud quid ecclesiae opportunum mutari possunt, ne vendantur, nec in usus profanos convertantur; nam etsi vestes profanae, ex materia congruenti, ad usum sacrum licite applicari possunt, quoniam quidquid mundani contraxerunt, nova confectione et benedictione abstergitur; e contra sacra indumenta tametsi benedictionem amiserint, in usus profanos converti, nullo pacto Ecclesiae canones sinunt. Comburantur ergo, et cineres in sacrarium proiciantur. Si vero ratione antiquae artis christianae alicuius pretii reputantur, ad Episcopum deferantur, ut quid agendum sit decernat.

XVII. — Monemus et obtestamur in Domino ecclesiarum rectores, omnesque sacerdotes, ut sacrae suppellectilis asservationi advigilent, eam uti rem Deo sacram revereantur, mysticam harum omnium rerum significationem considerantes, et de illa reficienda vel renovanda, vel augenda, prout divini cultus excelsa dignitas expostulat sint solliciti, et religiosam ipsam sollicitudinem in fidelibus sibi commissis excitare satagent. Denique cum ad sacerdotii dignitatem eveci, ab officio reliquorum ordinum minime exemptos arbitrari se possint, ceu ostiarii agant, quasi rationem Deo reddituri pro iis rebus quae sub clavibus sibi commissis occluduntur. Cumque subdiaconum inter alia oporteat pallas altaris et corporalia abluere, officii huius memor, linteamina haec, itemque purificatoria ipse prius in vase quodam nitido ad hoc speciatim disposito, di-